

5. Шевченко А. Д. Штучний інтелект та машинне навчання в робототехніці. Автоматизація та приладобудування : зб. студ. наук. пр. Харків : ХНУРЕ, 2025. Вип. 2. С. 188–193.

6. Zhong B., Xia L. A systematic review on exploring the potential of educational robotics in mathematics education. International Journal of Science and Mathematics Education. 2020. Vol. 18, № 1. P. 79–101. DOI: <https://doi.org/10.1007/s10763-018-09939-y>.

7. Atman Uslu N., Yavuz G. Ö., Koçak Usluel Y. A systematic review study on educational robotics and robots. Interactive Learning Environments. 2022. P. 1–25. DOI: <https://doi.org/10.1080/10494820.2021.2023890>.

БАРКОВ Борис

*здобувач третього (освітнього-наукового) рівня вищої освіти
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди*

БОЯРСЬКА-ХОМЕНКО Анна

*науковий керівник, доктор педагогічних наук, професор
Харківського національного педагогічного університету
імені Г.С. Сковороди*

АНАЛІТИЧНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ МАЙБУТНІХ ОФІЦЕРІВ ВМС У СТРУКТУРІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ У ВВНЗ

Сучасні умови функціонування Збройних Сил України (ЗСУ), що характеризуються високим рівнем динамічності, зростанням ролі інформаційно-аналітичного забезпечення та необхідністю оперативного прийняття управлінських рішень у складній і невизначеній обстановці, актуалізують проблему формування аналітичної компетентності майбутніх офіцерів Військово-Морських Сил (ВМС) [1]. Відповідно до Концепції трансформації системи військової освіти України підготовка офіцерів має забезпечувати розвиток здатності до аналізу інформації, оцінювання обстановки та прийняття обґрунтованих рішень у професійній діяльності [2]. Ці вимоги відображені також у професійному стандарті офіцера тактичного рівня ВМС, який передбачає здатність аналізувати обстановку та організовувати діяльність підрозділів [4], а також у змісті освітньо-професійної програми підготовки офіцерів, що визначає формування компетентностей, пов'язаних з аналізом інформації та прийняттям управлінських рішень у професійній діяльності [3].

У професійному стандарті офіцера тактичного рівня ЗСУ визначено, що офіцер має здійснювати оцінювання оперативної та тактичної обстановки, аналізувати інформацію про дії противника та стан власних сил, визначати тактичні властивості місцевості, планувати виконання бойових завдань і організовувати діяльність підрозділів [4]. Виконання цих функцій передбачає роботу з різними джерелами інформації, зокрема картографічними матеріалами, навігаційними даними, технічною документацією та інформаційними системами управління. У процесі планування і реалізації бойових дій офіцер повинен

узагальнювати отримані дані, оцінювати можливі варіанти розвитку обстановки та обирати оптимальні рішення щодо застосування сил і засобів. Отже, аналіз змісту професійного стандарту засвідчує, що аналітична діяльність є невід'ємним складником професійних обов'язків офіцера ВМС і становить важливу основу формування його аналітичної компетентності [4].

Варто зазначити, що у структурі професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС аналітична компетентність виконує системоутворюючу функцію, оскільки забезпечує здатність інтегрувати теоретичні знання, практичні вміння та досвід діяльності для розв'язання складних завдань. Особливості сучасної професійної діяльності офіцера, що характеризується високою динамічністю обстановки, значним обсягом інформації та необхідністю швидкого прийняття рішень, зумовлюють підвищені вимоги до розвитку аналітичного мислення офіцера. У зв'язку з цим аналітична компетентність виступає важливою умовою ефективного виконання управлінських, організаційних і технічних завдань у процесі службової діяльності.

Вимоги до аналітичної діяльності офіцера знаходять відображення у змісті освітньо-професійної програми підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти «Корабельне озброєння» [3]. Структура програми орієнтована на підготовку офіцера, здатного працювати з великим обсягом інформації, оцінювати обстановку та приймати рішення щодо застосування озброєння і діяльності підрозділів.

Аналіз змісту програми свідчить, що формування аналітичної компетентності забезпечується, насамперед, через підготовку до виконання завдань, пов'язаних з оцінюванням ситуації та обґрунтуванням рішень у професійній діяльності. Курсанти мають опанувати знання і вміння, необхідні для аналізу технічних характеристик озброєння і військової техніки, оцінювання умов їх застосування, визначення можливих варіантів розвитку обстановки та прогнозування результатів використання сил і засобів.

Важливу роль у цьому відіграють дисципліни професійної та військово-спеціальної підготовки. Зокрема, у процесі вивчення курсів, пов'язаних з військовим управлінням, тактичною підготовкою, організацією діяльності підрозділів, навігаційними та інформаційними системами, курсанти набувають умінь аналізувати обстановку, працювати з картографічними та навігаційними матеріалами, оцінювати технічні параметри озброєння і приймати рішення щодо його застосування.

Окреме значення має підготовка у сфері експлуатації корабельного радіотехнічного озброєння та систем зв'язку. Вивчення відповідних дисциплін передбачає роботу з технічно складними системами, аналіз параметрів сигналів, оцінювання ефективності функціонування технічних комплексів та прогнозування результатів їх використання. Така підготовка формує здатність курсантів узагальнювати технічну інформацію, співвідносити її з умовами виконання завдань та обґрунтовувати управлінські рішення.

Зважаючи на викладене вище, варто наголосити, що у системі професійної підготовки офіцерів аналітична компетентність не формується ізольовано, а розвивається в результаті інтеграції різних складників освітнього процесу. З

одного боку, її формування пов'язане із засвоєнням фундаментальних знань, необхідних для розуміння принципів функціонування озброєння, технічних систем та інформаційних засобів управління. З іншого боку, вона формується у процесі опанування дисциплін військово-професійного спрямування, що орієнтовані на розвиток умінь оцінювати обстановку, планувати діяльність підрозділів, прогнозувати можливі варіанти розвитку подій та обирати оптимальні рішення щодо застосування сил і засобів.

Важливою особливістю аналітичної компетентності є її міждисциплінарний характер. Вона формується на перетині технічної, тактичної та управлінської підготовки, що дозволяє майбутньому офіцеру не лише оперувати окремими знаннями чи навичками, а й здійснювати комплексний аналіз ситуації. Така інтеграція забезпечує здатність узагальнювати інформацію з різних джерел, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між подіями та явищами, оцінювати ризики та можливі наслідки прийнятих рішень.

З огляду на зазначене, аналітичну компетентність доцільно розглядати як інтегративну характеристику професійної підготовки офіцера, що відображає його готовність до здійснення аналітичної діяльності у процесі виконання службових і бойових завдань [1]. Структуру аналітичної компетентності доцільно визначати через взаємопов'язані складники, які відображають мотиваційні, когнітивні, діяльнісні та рефлексивні аспекти аналітичної діяльності офіцера. У результаті наукового пошуку ми виокремили чотири взаємопов'язані складники, які доцільно розглянути окремо.

Ціннісно-мотиваційний складник характеризує усвідомлення значущості аналітичної діяльності у військово-професійній сфері, готовність офіцера відповідально приймати рішення та прагнення до постійного вдосконалення власних аналітичних умінь.

Когнітивний складник охоплює систему знань про методи аналізу інформації, принципи оцінювання обстановки, основи системного мислення та алгоритми прийняття управлінських рішень.

Операційно-діяльнісний складник відображає сформованість умінь працювати з інформацією, здійснювати її аналіз і узагальнення, використовувати аналітичні методи під час планування діяльності підрозділів і застосування озброєння та військової техніки.

Рефлексивний складник передбачає здатність оцінювати результати власної діяльності, аналізувати ефективність прийнятих рішень і коригувати подальші дії з урахуванням отриманого досвіду.

Водночас формування аналітичної компетентності майбутніх офіцерів ВМС потребує цілеспрямованої організації освітнього процесу у ВНЗ. Йдеться про створення таких умов навчання, які сприятимуть розвитку здатності курсантів аналізувати складні ситуації, порівнювати альтернативні варіанти дій та обґрунтовувати прийняті рішення. Ефективним у цьому контексті є використання практикоорієнтованих форм підготовки, зокрема розв'язання тактичних задач, моделювання службово-бойових ситуацій, аналіз навчально-бойових прикладів та виконання аналітичних завдань.

Отже, аналітична компетентність посідає важливе місце у структурі професійної підготовки майбутніх офіцерів ВМС, оскільки забезпечує здатність ефективно діяти в умовах складної та мінливої обстановки, обґрунтовано приймати рішення та організовувати діяльність підрозділів під час виконання службових і бойових завдань.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Барков Б.В. Формування аналітичної компетентності як складника неперервної освіти офіцерів військово-морських сил в умовах воєнного часу. *Освіта дорослих: світові тенденції, українські реалії та перспективи*. Харків, 2025. С. 141-146

2. Концепція трансформації системи військової освіти. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1410-97-%D0%BF#Text>

3. Корабельне озброєння : освітньо-професійна програма першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, галузь знань 25 Воєнні науки, національна безпека, безпека державного кордону, спеціальність 255 Озброєння та військова техніка. Інститут Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія». Одеса, 2024. 24 с.

4. Професійний стандарт офіцера тактичного рівня Збройних Сил України (корабельне радіотехнічне озброєння та засоби зв'язку). Міністерство оборони України, Військово-Морські Сили Збройних Сил України. Одеса, 2024. 28 с.

BENKOVSKA Natalia

*Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor,
Head of Language Training Department,
Naval Institute of National University «Odesa Maritime Academy»,*

USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TO ASSESS PRODUCTIVE ENGLISH LANGUAGE SKILLS

The rapid development of digital technologies has significantly transformed modern education. One of the most influential innovations in recent years is artificial intelligence (AI), which is increasingly integrated into teaching and learning processes. In the field of foreign language education, AI offers new opportunities for enhancing both teaching methods and assessment practices.

Productive language skills, particularly speaking and writing, are essential components of communicative competence. However, assessing these skills has traditionally been a complex, time-consuming, and sometimes subjective process. Teachers must evaluate multiple aspects simultaneously, including grammar, vocabulary, coherence, fluency, and communicative effectiveness. Therefore, the integration of AI technologies into language assessment has become an important area of research and practical implementation.

Artificial intelligence can support teachers by providing automated analysis of learners' language production, generating detailed feedback, and ensuring more objective and consistent evaluation. AI-based tools are capable of analyzing linguistic